

Thisted residerende Kapellani og Skinnerup Sognekald.

En Præsterække.

Ved H. JUUL SØRENSEN

THISTED RESIDERENDE KAPELLANI (eller Sognekapellani, som det hed til 1742) har, saa langt man kan spore tilbage, været sammenknyttet med Skinnerup Sognekald, selv om Skinnerup Sogn indtil o. 1800 regnedes for at høre under Hillerslev Herred, medens Thisted altid har hørt under Hundborg Herred.

Af en mindre stabil Karakter var Forbindelsen mellem Kapellaniet og Rektoratet ved Thisted Latinskole. I Begyndelsen var Kapellani og Rektorat sammenknyttet (dog var Rektor Anders Willumsen o. 1550 næppe Præst), 1588 adskiltes Embederne, sammenlagdes atter 1676, men var et Par Gange senere igen adskilte.

Til yderligere Orientering kan meddeles nogle Angivelser over Indbyggerantal i Thisted Købstad og Landsogn og Skinnerup Sogn¹):

Thisted Købstad: 1627: 1276, 1769: 815,
1787: 910, 1801: 1068, 1834: 1599, 1840: 1814,
1845: 2145.

Thisted Landsogn: 1801: 241, 1834: 257, 1840: 275.
Skinnerup Sogn: 1801: 178, 1834: 275, 1840: 260.

Kjeld Christensen er den af Wibergs Præstehistorie først nævnte Sognekapellan og Rektor i Thisted samt Sognepræst for Skinnerup. Latinskolen oprettedes 1549; imidlertid kendes en tidligere Rektor Anders Willumsen, der dog næppe har været Præst; denne blev senest 1552 erklæret fredløs p. Gr. af Drab²). En ny Præst nævnes 1555, saa K. C. har virket i Begyndelsen af 1550'erne.

Peder - (1555). 1555 indberettes³ til Biskoppen: "Hr. Peder, Skolemester i Thisted, har Skinnerup (Skinderop) Sogn. Han har en Præstegaard i Skinnerup, som skylder ham aarligt i Landgilde: 6 Tdr. Byg, 1 Pund Smør, 1 Skovsvin, Gæsteri 4 Mark, endvidere Ægt⁴), Stedsmaal⁵) og Sagefald⁶). - Gaarde og Boelssteder, som giver Tiende: 23 Gaarde, 1 Boelssted. - Korntiende: 6½ Tdr. Byg, 15 Skpr. Rug, 8 Tdr. Havre; Kvægtiende: 11 Lam, Tiendepenge: 10 Skilling, Offerpenge: 20 Skilling."

Jens Poulsen (1568). Præst og Rektor.

Peder Olufsen (1571, 1574). Af Indberetning 1571⁷) fremgaar, at Peder Olufsen er Præst og Rektor. For Skolearbejdet faar han: 23 Tdr. Byg, 2⅔ Tdr. Rug, 2 Pund Smør. - Fra Skinnerup (Schynderup): Landgilde af Præstegaarden: 6 Tdr. Byg, 1 Skovsvin, 1 Pund Smør,

Gæsteri 4 Mark. Korntiende: 36 Tdr. Byg, Kvægtiende: 4 Lam, Offer 4½ Mark. - Da P. O. 1574 vilde søge andet Embede, skrev Sognepræsten i Thisted i et Brev (²⁹/₁ 1574) til Biskoppen, at Byen meget nødigt vilde miste P. O., som "havde skikket sig rettelig vel", og han beder Biskoppen være behjælpelig med, at de endnu en lang Tid maatte beholde ham, "thi det kunde være vor Skole meget gavnligt og nyttigt i andre Maader"⁸). Hvad Resultatet blev, vides ikke.

Oluf Nielsen (1584, 1588). I et kgl. Brev af ¹/₅ 1588 udtales⁹), at Kap. vanskeligt kunde bestride baade Præstegering i Thisted og Skinnerup og Embedet som Rektor. Rektorembetet udskilles derfor fra Kapellaniet. Kap. skal nu som før være Sp.s Medhjælper i Thisted og Tilsted og have Skinnerup som selvstændigt Sognekald. Fra Skinnerup faar han Indtægter af en Præstegaard, Tiende og alle præstelige Renter, men skal deraf til den nyansatte Rektor yde aarligt 24 Tdr. Byg. - Af Thisted By ydes ham aarligt 10 Daler og 6 Tdr. Byg. For Tjenesten i Tilsted faar han alle Offerydelserne med Undtagelse af Offer ved de tre store Højtider. Endvidere skal Tilstedfolkene yde ham Skaftehavre til en Hest. - Om den nye Rektor hedder det, at han flittigt skal tage Vare paa Skolen; kun i Nødsfald skal han hjælpe Sp. og Kap. med Kirketjenesten. - De 24 Tdr. Byg, som Rektor skulde have, gav hurtigt Anledning til Strid. Hans Dirichsen, der var Rektor 1590, klager over, at han ikke kan faa sit Tilgodehavende og indstævner Præsten til Betaling. Ved Provsteretsdommen af samme Aar fastsloges, at Rektors "Rettighed stod ved Magt"¹⁰).

Rasmus Nielsen (1594). Immatrikuleret Københavns Universitet Sommeren 1592 med Tilnavnet Aalborg, ord. ⁹/₅ 1594.

Jørgen Pedersen Klyne (1596, 1598). Sikkert identisk med den Jørgen Klyne, som 1609-13 er Sp. i Thisted, og som 1609 underskriver sig som Jørgen Pedersen. Denne blev 1599 Sp. i Harridslev, men gik fra Kaldet der, fordi Lensmanden paa S. Sejlstrup stod ham haardt imod. Han var gift med Anna Jespersdatter, der blev gift anden Gang med Eftermanden i Thisted, Sp., Mag. Palle Knudsen. Han døde som Sp. i Thisted o. 1614.

Oluf - (1605).

Rasmus Nielsen (1619, 1625)¹¹). Jacob Pedersen, der var Rektor 1628-37, udtaler sig i en Erklæring af 1649, at

¹ Meddelt af P. L. Haæld, jfr. endv. Djørup: "Thisted Amt", S. 21 f.

² Cancelliets Brevbøger.

³ Wulff: "Statistiske Bidrag til Vendelboe Stifts Historie", S. 19 f.

⁴ Pligtkørsel.

⁵ Indfæstningspenge.

⁶ Bødepenge for visse Forseelser.

⁷ Wulff: "Stat. Bidr. til Vendelboe St. Hist.", S. 20

⁸ K. S. 4. Rk., 2. Bd., S. 757 f.

⁹ Jy. Hist. og Top., 2. Rk., 2. Bd., S. 398 ff.

¹⁰ P. L. Hald: "Thisted Købstads Hist.", S. 74.

¹¹ K. S. 3. Rk., 3. Bd., S. 744.

paa hans Tid og tidligere var Rektor og Hørere pligtige at bistaa Sp. og Kap. med Præstetjeneste i Thisted. Hørerne havde paa Skift Aftensangstjeneste. Rektor prædikede til Aftensang paa de tre store Helligdage, til Højmesse paa de tre store Højtiders Trediehelligdage og desuden til Højmesse paa ekstraordinære Festdage Aaret igennem¹²). Det maa vel saa forudsættes, at Kap. har haft en Del Højmesstjenester (modsat Forh. paa Reutzes Tid o. 1706); ellers var det i hvert Fald smaat med Gudstjenester i Thisted for Kap.

Jens Olufsen (1646, 1660). J. O. er sandsynligvis forblevet i Embedet til 1666, da Lyngby tiltraadte. G. ? m. - Svedersdatter Kitting, Dt. af den 1643 afdøde Sp. i Thisted, Mag. Sveder Poulsen Kitting (ældste Søns Navn kunde tyde paa dette). G. m. Sidsel Jensdatter. Børn¹³): Sveder, f. 11. Novbr. 1646, Sp. Øls-Hørby-Døstrup (Sveder Jensen Thisted), d. 29. Juni 1698. - Maren, f. før 1649, var 1699 Enke efter Hans Mikkelsen, Kristianssand¹⁴). - Oluf, dbt. 2. Nov. 1653, d. 1658, begr. 7. April. - Johanne, dbt. 1. Decbr. 1654. - Kirsten, dbt. 3. Aug. 1656, var muligvis d. før 1660¹⁵) - Oluf, dbt. 27. Juni 1658.

I Thisted Kirkebog for 1689 meddeles: "Johanne Jensdatter, salig Hr. Jens. Olufsens, begr. 18. Febr. 1689". Enten maa Navnet Johanne være Fejlskrift, eller J. O. har været gift endnu en Gang. Men 1689 var han altsaa død.

Anders Nielsen Lyngby (1666-75). F. Lyngby, Djursland, 1626, S. af Sp. Niels Sørensen Nykirk og Mette Thomasdatter, Kap. Thisted-Sp. Skinnerup 30. Marts 1666, Sp. Nors-Tved 11. Juni 1675, Provst 1680, d. Nors 12. Aug. 1702, begr. 22. Aug.

1674 havde A. L. en Kontrovers med den stridbare Sognepræst i Thisted, Mag. Heboe; Sognepræsten, der tydeligvis havde Uretten paa sin Side, blev afsat, men igen taget til Naade og fortsatte i Embedet. - G. i 1670 m. Barbara Poulsdatter (Kgl. Bev. til Bryllup 3 Novbr. s. A.). G. 2 m. Bodil Jensdatter, f. 1630, d. Nors 1693, begr. 23. Febr. G. 3 1694 m. Anne Jensdatter Lundsgaard, vist f. Hvidbjerg, Thyholm, 1664, antagelig Dt. af Sp. Hvidbjerg-Lyngs Jens Nielsen Lundsgaard og Lisbeth Pedersdatter Nørkjær. Anne Lundsgaard (eller Bodil Jensdatter, dog snarest A. L.) var Enke efter Sp. Højslev-Dommerby-Lundø Aksel Frantsen Bruun. Efter Anders Lyngbys Død blev Anne Lundsgaard g. 3 m. Sp. Nors-Tved Johan Torsong, tidl. Thisted-Skinnerup. Anne Lundsgaard d. Thisted Dec. 1743, begr. Nors 2. Febr. 1744.

Anders Lyngby havde en Datter Martha Andersdatter Lyngby, sikkert med Bodil Jensdatter. (En Datter af M. L. fik Navnet Bodil).

Ole Jensen Juel (1675-79). F. 24. Febr. 1634 Lundforlund, 5. af Jens Olsen Lund og Cathrine Jensdatter Mathiesen; muligvis var Faderen Student fra Slagelse. - Stud. Slagelse 1654, c. th. 19. Sept. 1657 (laud.), Hører Slagelse 1658, Baccalaureusgraden 1666, Rektor Thisted

20. Sept. 1672, Kap. Thisted-Sp. Skinnerup 24. Nov. 1675. Et kgl. Brev af 26. Sept. 1676 forenede atter Kapellani og Rektorat; men allerede 1678 beskikkedes en ny Rektor, medens Ole Juel fortsatte som Kapellan. D. Thisted 1679, begr. 23. Maj.

G. m. Kirsten Pedersdatter Galskyt, f. ca. 1646, Dt. af Ejer af "Kornumgaard", Vendsyssel Peder Thomsen Galskyt og Kirsten Pedersdatter Kjærulff. Hun var Enke efter Sp. Tømmerby-Lild Anders Pedersen Grindsted (d. 1673) og havde en Datter af første Ægteskab. Efter Juels Død bosatte hun sig i Vester Brønderslev, hvor hun ejede Galskytgaard¹⁶), d. her 1733, begr. 22. Dec.

Hans Jacobsen Spjelderup (1680-96). F. Hyllested 25. Nov. 1648, S. af Sp., Mag. Jacob Pedersen Spjelderup (d. 1649) og Anna Mortensdatter. Stud. Slagelse 1667, c. th. 29. Juli 1669 (laud.), Kap. Thisted-Sp. Skinnerup 28. April 1680, ord. Aalborg 14. Juli s. A. af Biskop, Dr. theol. Mathias Foss, inds. 8. Aug., d. Thisted 30. Juli 1696, begr. 7. Aug.

S. har forf. "Danmarckis Kongers ordentlig Series og merckwærdigste Bedriffte, sang-wijs" (Kbh. 1676. - Paa den Tid, da S. var Præst i Thisted, var Forholdene her kun lidet opmuntrende i ydre Henseende. Sognepræsten, Mag. Anders Heboe skriver i en Indberetning 1690 bl.a.: "Adskillige Gaarde er øde i Thisted, hvilken By mange endnu forlade, ogsaa adskillige Gaarde er øde og ubesatte i Sognene". S. bekræfter i sin Indberetning s. A. dette med flg. Ord.: "Byen er øde og forarmet"¹⁷). Hertil kom, at Kapellanens Andel i den kirkelige Betjening af Thisted Købstad var meget beskedet. Han havde Froprædiken paa de tre store Helligdage, muligvis ogsaa paa andre Tider¹⁸), men næppe Højmesse og ingen kirkelige Handlinger. Den faste, aarlige Indtægt fra Købstaden beløb sig til de i 1588 fastsatte 10 Rdl., Højtidsoffer ved Froprædiken paa de tre Højhelligdage, i alt: 12-13 Sletdaler, Fastelavnsløn, som Kap. møjsommeligt maatte samle sammen, gaaende i sin Præstekjole fra Dør til Dør, ligeledes en 12-14 Sletdaler. Derudover kunde han fra Thisted kun opnaa lidt ved at følge Lig til Jorden, højst ca. 10 Mark om Aaret. - I Tilsted prædiker Kap. om Vinteren for Sp. og oppebar herfor de ogsaa i 1588 fastsatte 6 Tdr. Byg, desuden kunde der blive nogle faa Mark om Aaret for Barsler og Kirkegangskoner. - Fra Skinnerup 20 Tdr. Byg, 12-13 Tdr. Havre, Højtidsoffer 25-30 Mark, Paaskerente 13-14 Kager til i alt ca. 130 Mark, 14-17 Snese Æg, St. Hans Rente 9-10 Lam, 12-13 Oste til i alt ca. 120 Mk., Kvægpenge 7 Mark, Accidenser 2-3 Sletdaler¹⁹).

Det er S., der har paabegyndt Skinnerup Kirkebog, idet han dog ved sin Ankomst forefandt "en liden Kirkens Bog, som for mig var funden og indrettet, men Papiret fordærvet og derfor paany af mig oprettet"²⁰). Den lille, nu forlængst bortkomne Kirkebog, han forefandt, satte ham i Stand til at gøre Kirkebogsoptegnelser tilbage til Marts 1676. Desværre opgav han Kirkebogsføningen igen 1684. Først 1696 genoptoges den af Torsong.

¹² K. S. 4. Rk., 2. Bd., S. 762.

¹³ Ekstraskattemandtallet f. Gejstligheden 1660 (Rigsarkivet).

¹⁴ Viborg Stifts Landemodeprotokol 27. September 1699.

¹⁵ Nævnes ikke i Skattemandtalslisten 1660.

¹⁶ Klitgaard: "V. Brønderslev Sogns og Brønderslev Købstads Hist", S. 177.

¹⁷ Wulff: "Stat. Bidr. t. Aalborg Stifts Hist.", S. 185 f.

¹⁸ Jfr. Forh. paa Reutzes Tid (Regulativ 1706).

¹⁹ Wulff: "Stat. Bidr. t. Aalborg St. Hist.", S. 186.

²⁰ Skinnerup Kb..

I Biskop Jens Bircherods Dagbog findes Vidnesbyrd om en for S. øjensynligt lidet smigrende Affære. Nov. 1695 anføres²¹): "Tilbringes mig Skrivelse fra Hr. Hans Spjelderup, Sognepræst for Skinnerup og Capellan i Thisted, hvorudi han søger at excusere sig for de ham tillagte Excesser og beder, at han fremdeles ved sit Kald og Brød maa forblive og lover, at ingen Klagemaal over ham skal høres". Embedet mistede han da heller ikke, men døde et Aars Tid efter. - Et Epitafium over S. og hans Hustru blev ophængt i Thisted Kirke, men er senere gaaet tabt.

G. 28. Juli 1682 Thisted m. Anna Nielsdatter. I Flg. Thisted Kirkebog var Borgmesteren Morten Thomsen, der døde 1681 (begr. 13. Juli 1681), g. m. en Anna Nielsdatter. Der er altsaa Mulighed for, at det var Borgmesterens Enke, S. ægtede.

I Ægteskabet ingen Børn.

*Johan Johansen Torsong*²² (1696-1701). F. Inderø v. Trondhjem 27. Juli 1670, S. af Foged Johan Torsong og Marie Wandel. Stud. Bergen 1686, c. th. 11. Juni 1689 (illum.), Kap. Thisted-Sp. Skinnerup 29. Aug. 1696, ord. 21. Okt., inds. Allehelgensdag 1. Nov. s. A., "adjunctus et successor" for Sp. Nors-Tved Anders Lyngbye 1. Nov. 1701, Sp. Nors-Tved 12. Aug. 1702. Mag. 1716, d. 1722 Nors, begr. 21. Maj. Som ovf. nævnt var det T., der genoptog den afbrudte Kirkebogsføring for Skinnerup Sogn.

G. 17. Okt. 1703 m. Formandens Enke Anne Jensdatter Lundsgaard, se ovf.

Børn:

Elisabeth, f. 1704, g. 1723 m. Pastor Hildebrandt, Torsongs fjerde Eftermand i Thisted og direkte Efterfølger i Nors.

Anders, f. 1706.

Henrik Mathiesen Reutze (1702-1708). F. Ryslinge 8. April 1668, S. af Sp. Mathias Davidsen Reutze og Hedvig Henriksdatter Ascanius; H. R.s Farfader var Mag. David Reutze, Hofprædikant hos Fyrsten af Stettin, sen. Superintendent over Pommern. - Stud. Odense 1689, c. th. 1691 (haud.), Sognekapellan Boddum-Ydby-Hurup 1697, ord. Aalborg 20. Juni 1697, Skibspræst 1700, atter Kap. Boddum-Ydby-Hurup 1701, Kap. Thisted-Sp. Skinnerup 8. Sept. 1702, Sp. Velling 11. Maj 1708, d. Velling 15. Dec. 1728.

Biskop Bircherod melder i sin Dagbog for. 18. Sept. 1702 flg.: "Capellanen i Boddum, Hr. Henrik Reutze, gav mig skriftligen til Kende, at han formedelst Sognepræstens Suurfittighed og utilbørlige Begegnelse i adskillige Maader, ingenlunde der paa Stedet længere kunde forblive, men agtede til København at forrejse for at søge anden Forfremmels e. Dette hans Brev var nogle Uger gammelt og han allerede borte, førend jeg det bekom"²³). Befordring lod heller ikke vente længe paa sig, jfr. ovf. Ogsaa i Thisted synes R. imidlertid at have Vanskelighed ved at komme ud af det med Sognepræsten Mag. J. Dauw - en Proces ang. Gudstjenestefordelingen var under

Optræk; men Striden blev bilagt ved Biskoppens og Provstens Mellemkomst, og flg. Arbejdsfordeling blev vedtaget (24. Juni 1706)²⁴): Sp. forretter alle Højmesser i Thisted samt Fredagsprædikenen og betjener enten selv eller ved andre Aftensangstjenesten fra Fastelavns Søndag til Mikkelsdag, hvorimod Kap. forretter alle Froprædikener fra Mikkelsdag til Fastelavns Søndag. Kap. skal ikke længere gøre Tjeneste i Tilsted, og Ydelserne fra dette Sogn bortfalder følgelig. Derimod skal der af Sp. ydes Kap. en "Diskretion" for Fredagsmesserne.

I Velling Kirkebog har Peter Tang, Sp. Velling 1841-52, noteret om Reutze: "Jeg har hørt en fjern, fordelagtig Stemme om ham"²⁵).

G.¹ m. Maren Sørensdatter Colding (i Flg. Wiberg; Kirkebogen melder ganske vist intet om Vielsen eller Hustruens Død; Skifte findes ikke).

G.² Jan. 1709 m. Bodil Christophersdatter Lylow, f. Lemb 3. Marts 1763, Enke efter Reutzes Formand i Velling, Sp. Jeppe Nielsen Colding. D. 1753, begr. 16. April. Bodil Lylow oprettede et Enkesæde²⁶).

Peder Christensen Staal (1708-1718). F. Kragerø, Norge, 1664. Stud. Kristiania 1680, c. th. 9. Juli 1684 (illum.), underviste i 21 Aar i private og offentlige Skoler i Norge. Kap. Thisted-Sp. Skinnerup 9. Juli 1708, ord. Viborg 27. Marts 1709, begr. 16. Jan. 1713.

G. (før 1707) m. Ane Baltzersdatter. Denne søgte i 1707 om Embede for sin Mand.²⁷) Hun overlevede ham.

Hans Gertsen Mumme (1713-17). F. 1684 Vedsø, Hevne Sogn, Trondhjem Stift, S. af Sp. Gert Mumme og Cathrine Glad. Begge Forældre døde, medens H. M. var Barn; en Stedmoder Kristence Nathanaelsdatter Buch (d. Trondhjem 1703)²⁸) og en ældre Broder Christopher (f. 1676, sen. Biskop i Aalborg) tog sig af ham. Stud. Aalborg 1705. Efter kort Tids Studium i København maatte han p. Gr. af Fattigdom forlade Byen og drog til sin Morbroder i Norge, Overretsassessor Glad, derefter Huslærer hos Sp. i Øsløs Vogelius, vendte derfra tilbage til København, men blev af Pesten atter forjaget fra Byen og blev Huslærer paa Thurebyholm; c. th. 5. Dec. 1711 (non.), Rektor Thisted 1712 (aflagde Eden 5. Sept. 1712), Kap. Thisted-Sp. Skinnerup 12. April 1713. Wiberg siger, at han som Præst beholdt Rektoratet; dette kan dog i hvert Fald kun have været en ganske kort Tid, idet der 6. Marts 1714 beskikkes en ny Rektor. Sp. Skæve 29. Oktb. 1717, d. Skæve Jan. 1723, begr. 22. Jan.

G. 26. Oktb. 1718 m. Charlotte Augusta Christensdatter Sandhøy, f. 1695, Dt. af Husfoged og Gartner i Dronninglund Christen Pedersen Sandhøy. Hun blev efter Mummets Død g.² m. Forpagter og Degn i Østerild Mogens Madsen Vogelius, S. af Sp. i Hjørdemaal Mads Vogelius. - Charlotte Sandhøy d. Østerild 1738, begr. 27. Otkb.

Børn:

Christian, dbt. 16. Okt. 1719, d. som Student Grønsund Færgegaard 2. Sept. 1739.

²¹ Personalhist. Tidsskr. 1929, S. 146.

²² Wiberg kalder ham Torson; men Kirkebogen har helt igennem Torsong.

²³ Bircherods Dagbøger.

²⁴ Wulff: "Stat. Bidr. t. Aalborg St. Hist.", S. 185.

²⁵ K. S., 1. Bd., S. 286.

²⁶ Hoffmanns Fundatser IV, S. 672.

²⁷ Gratiaiprotokollen.

²⁸ Personalhist. Tidsskr. 1925, S. 300.

Elsebeth Cathrine, dbt. 29. Dec. 1721.

Conrad Erik Nielsen Hildebrandt (1718-22). F. Viborg 1690, S. af Læge Niels Eriksen og Margrethe Conradsdatter Hildebrandt. Moderen var Dt. af Superintendent i Celle, Nedersaksen, Conrad Hildebrandt. Stud. Viborg 1709, c. th. 17. Okt. 1713 (non.), pers. Kap. Sejerslev-Ejerslev-Jordsby 1715, ord. 14. Aug., Kap. Thisted-Sp. Skinnerup 25. Marts 1718, Sp. Nors-Tved 27. Marts 1722, d. Nors 1733.

G. 23. Sept. 1723 Nors m. Elisabeth Maria Torsong, f. Nors 1. Sept. 1704, Dt. af Formanden Sp. Johan Torsong, d. Thisted 17. Juli 1750, begr. Thisted „ad interim” og endeligt jordfæstet Nors 20. Dec. 1750.

Børn:

Margrethe Elisabeth, f. 1724, d. 1730.

Johannes Torsong, f. 1726, Sp. Torrild-Vedslet (1758-98), d. 1799.

Anne Cathrine, f. 1727, g. 7. Aug. 1743 m. Klokker og Kordegn i Thisted Peder Hind, d. 1750.

Eleonora Marie, f. 1728.

Nikolaj Andreas, f. 1729.

Margrethe Elisabeth, f. 1731, d. 1731.

Margrethe Elisabeth, f. 1733, - tre Gange gift, første Gang m. Rkp. Thisted Mathias Jensen (se under denne).

Jens Olufsen Hosum (1722-34). F. Hundborg 24. April 1693, S. af Sp. Oluf Nielsen Hosum og Maren Jensdatter Holst. Stud. Thisted 1710. c. th. 8. Juni 1716 (non.), pers. Kap. Nors-Tved 1721, ord. 18. Juni 1721, Kap. Thisted-Sp. Skinnerup 24. Juli 1722, d. Thisted 1734, begr. 29. Marts.

G. 1. Aug. 1725²⁹) m. Anne Cathrine Jacobsdatter Scharschau, f. Sevel 1703, Dt. af Sp., Mag. Jacob Madsen Scharschau og Johanne Nielsdatter, d. Sevel 19. April 1786.

En Søn Jacob Scharschau Jensen Schiwe, dbt. 14. Marts 1732, blev Sp. Astrup-Rostrup-Store Arden (1764-82), d. Astrup 24. Septbr. 1782.

Bent Nielsen Curtz (1734-59). Dbt. Aalborg, Budolfi Sogn 3. Sept. 1705, S. af Købmand Niels Bentzen fra Thisted og Else Pedersdatter; et Par Aar senere er Forældrene bosiddende i Thisted. -Stud. Aalborg 1723, c. th. 1726, Kap. Thisted-Sp. Skinnerup 21. April 1734, inds. 20. Juni s. A. - Embedet i Thisted omdannet til res. Kapellani ved kgl. Reskript af 2. Marts 1742³⁰). Sp. Nors-Tved 23. Marts 1759, inds. 10. Juni, d. Thisted 12. Aug. 1780. Bent Curtz er den Præst, som har haft den - saa vidt vides - længste Virketid som Kapellan i Thisted: 25 Aar. Da han 1759 ser tilbage paa sin Gerning, karakteriserer han den som ”25ve Aars Møysomlig, dog Velsigned Kirke-Tienestes Arbejde i Thyestad og Schinnerup”³¹). Det møjsommelige kan i høj Grad have hængt sammen med de økonomisk set ringe Kaar, han i Thisted var henvist til. I Biskop Br. Brorsons Visitatsberetning af 1739 bemærkes, at han led Mangel ”ved sit lille, lave Brød”, Skinnerup Sogn, hvorfra den væsentligste Del af Indtægterne skulde ydes, kaldes i Skattemandtalsaaret

1743 ”et lidet, fattigt Sogn”. De 24. Tdr. Byg, som siden 1588 skulde ydes til Rektor i Thisted, bortfaldt ikke ved Latinskolen Nedlæggelse 1739, men skulde herefter ydes til Rektor ved Aalborg Latinskole. Biskop Brorson siger videre i ovf. cit. Visitatsberetning ang. Forholdene i Thisted, at ”Præstens Indtægter af denne liden By er og liden og uvis og bestaar i Gotfolks egen Villie, saa det falde ham tungt at subsistere med Kone og smaa Børn”. Han ejede en Karriol, men ingen Hest. Af Tjenestefolk havde han en Amme og en Pige. - Men Thisted-Tiden var ogsaa Aar med ”Velsigned Kirke-Tienestes Arbejde”. Alt tyder paa, at C. har været en from og nidkær og dygtig Præst. Den besindigt pietistiske Biskop Brorson omtaler ham anerkendende ved samtlige Visitatser. Han og Sognepresten Peder Cortsen var begge flittige i deres Gerning og ”opbyggelige Sjælesørgere i Lærdom og Levnet”. Han prædikede til Biskoppens fulde Tilfredshed, ”evangelisk”, ”opbyggeligt” og ”vel” og forrettede sit Embede med megen Nidkærhed. Om hans Liv anføres, at det var kristeligt og opbyggeligt. Gode Vidnesbyrd giver yderligere et Mindedig, fundet paa en Blytavle i Nors Kirke³²). Selv om man regner med Overdrivelser, giver Digtet Indtryk af, at Curtz har været en meget afholdt og nidkær Præst og en dygtig Prædikant. - To Hustruer maatte han i sin Thisted-Tid følge til Graven.

G. ¹ 13. Okt. 1739 København, Hellig Gejst Kirke, m. Elisabeth Sophie Pedersdatter Toldorph, Dt. af Sp. Kjølstrup Mag. Peder Toldorph og Hedvig Pedersdatter Bagger. - D. Thisted 29. Juni 1747, begr. 6. Juli.

G. ² 1751 m. Anne Kirstine Hvistendahi, Dt. af Sp. Helligsø-Gettrup Jens Madsen Hvistendahl og Ida Svendsdatter Kirketerp, d. Thisted 1755, begr. 19. Nov. Børn:

Niels, dbt. 19. Aug. 1740, var i 11 Aar sin Faders Kap., Sp. Snedsted 1788-1802. Havde Ord for at være en dygtig, men streng og noget plat Mand.

Else Pedersdatter, dbt. 11. Febr. 1741.

Hedevig Bagger, dbt. 31. Maj 1743.

Anne P. Lassen, dbt. 29. Okt. 1745.

Elisabeth Sophie, dbt. 22. Sept. 1752.

Ida Kirketerp, dbt. 6. Sept. 1754.

Mathias Andresen Jensen (1759-66). Dbt. Nyborg 30. Marts 1717, S. af Skipper Jens Andersen³³). Stud. Nyborg 1738, c. th. 3. Aug. 1744 (non.), Degn Rær 1755, Degn Nors 1756, pers. Kap. Nors-Tved 4. Febr. 1757, ord. 15. Juni s. A., Rkp. Thisted-Sp. Skinnerup 23. Marts 1759, Sp. Vandet 3. Marts 1766, d. Vandet 12. Aug. 1768 af Kræft i Tungen.

G. m. Margrethe Elisabeth Conradsdatter Hildebrandt, f. Nors 1733, Dt. af Sp. Nors, tidl. Rkp. Thisted Conrad Nielsen Hildebrandt (d. 1733) og Elisabeth Marie Torsong. - Margrethe Elisabeth Hildebrandt g.² Thisted 21. Febr. 1770 m. Sp. Albæk Peder Larsen Brøndlund (d. 1776) - G. ³ 1. Aug. 1777 m. Eftermanden Sp. Albæk Laurids Munch. - D. 11. Marts 1811 overlevende sin tredje Mand.

I M. B. J. og M. E. H.s Ægteskab ingen Børn.

²⁹ Wiberg har fejlagtigt 1735.

³⁰ Jfr. Ussing: ”Kirkeforfatning” III, S. 191 og 196.

³¹ ”Hist. Aarb. f. Thisted Amt” 1939, S. 175.

³² ”Hist. Aarb. f. Thisted Amt” 1921, S. 205.

³³ Wibergs Meddelelse om, at J. skulde være født 25. Marts 1719 som Søn af A. Jensen, stemmer ikke med Nyborg Kb.

Mikkel Bertelsen Langballe (1766-68). F. Herregaarden Nebel, Vester Vandet 5. April 1726. Faderen Bertel Mikkelsen Langballe (d. 1744) ejede foruden Nebel ogsaa Søgaard i Nors. Moderen Bodil Marie Henriksdatter Stampe (d. 1744) var Dt. af Sp. Hammer Henrik Stampe og Faster til Statsminister Henrik Stampe³⁴). - Stud. 1749 (priv. dim.), c. th. 3. Aug. 1752 (non.), pers. Kap. Hjørdemaal 19. Maj 1758, ord. 12. Juni. Sognepræsten, for hvem L. blev Kapellan, var den "opbyggelige" og "aarvaagne" Provst, Consistorialraad Thomas Cajsens Praem. Om L.s Virksomhed i Hjørdemaal giver Biskop Broder Brorson ved sin Visitats 1762 det Vidnesbyrd, at han prædikede "meget opbyggeligt", og han var "ustraffelig" i sit Embede³⁵). - Rkp. Thisted-Sp. Skinnerup 31. Marts 1766, Sp. Vester og Øster Vandet 20. Decbr. 1768, d. Vandet 28. Marts 1773 af Sprinkler. - G. m. Hedvig Marie Praém, Dt. af Provst, Sp. Hjørdemaal Thomas Caisens Praém og Anna Bagger og yngre Søster til den betydelige, hernhutiske Sognepræst i Øsløys Cay Thomsen Praém. - D. 29. April 1773, en Maaned efter Mandens Død, ogsaa af Sprinkler³⁶).

Børn:

Kristine Marie, dbt. 1. Oktbr. 1761.

Bertel, dbt: 20. Oktbr. 1762.

Thomas, dbt. 26. Jan. 1764, blev

Brødremissionær i Suriname, d. 13. Febr. 1826 i Bethlehem, Nordamerika³⁷).

Bertel, dbt. 18. Juni 1766.

Anna Bagger, dbt. 18. Juni 1766.

Bodil Marie Stampe, dbt. 10. Marts 1769.

Petronella Ribina, f. 15. Juli 1770.

Gregers Jensen Halse (1768-72). F. Mandal, Norge 1732, S. af pers. Kap. Mandal. sen. Sp. Nykøbing Jens Jensen Halse og Antonette Augusta Amalie Storhammer. Stud. 1755 (priv. dim.), c. th. 15. Marts 1757 (non.), uord. Medhjælper for Faderen i Nykøbing (ikke senere end til 1760), Rkp. Thisted-Sp. Skinnerup 20. Decbr. 1768, ord. 24. Febr. 1769, d. Thisted 12. Novbr. 1772, begr. 20. Novbr.

H. har oversat den tyske, teologiske Professor Rambachs³⁸) opbyggelige Betragtninger over gammeltestamentlige Tekster. 1763 udkom i København: "Christus som den sande og eneste Vej til Saligheden baade udi det nye og gamle Testamente, forestillet udi Himmelstigen, 1. Mos. B. 28, Vers 10 til 14, til en grundig Undervisning og Opbyggelse for alle dem, som saa hjertelig ønsker deres Lyksalighed i Tid og Evighed"³⁹). - En Fortsættelse heraf er (uden Steds- og Aarsangivelse) "Fortsættelse af Forbillederne"⁴⁰). Endvidere kendes, dog kun som citeret Skrift, de i København uden Aarsangivelse udkomne "Betragtninger over det gamle Testaments Forbilleder". - Førstnævnte Skrift er tilegnet "de kjære Indbyggere udi Nykøbing og til de højtelskede

Menigheder paa Landet Lødderup og Elsøe. Mine forhen saa inderlig elskte Venner og Tilhørere". Skriftet indeholder en Fortale af Halse, der klart karakteriserer denne som Pietist. Han fortæller om, hvorledes han som Barn i Nykøbing er blevet opdraget til at kende sin Forløser. "I de tilvoksne Aar har dog min Jesus faaet Tid efter anden mere og mere Skikkelse ved Troen udi mit arme Hjerte". Han udtaler sin Glæde over at have kunnet hjælpe sin gamle Fader i Præstegerningen og giver Udtryk for, at hans Gerning ikke var uden Frugt. "Naar jeg sporede nogen Rørelse og Følelse ved Ordets tveæggede Kraft, hvor ønskede jeg dog, at sligt som en Gnist maatte anflamme. - Jeg begærede besynderligt, at jeg maatte faa Naade til at vandre forsigtigt blandt dennem, at jeg ret maatte kiende mig selv og mine egne Feyl og Mangler og søge min daglige Renselse i Jesu allerhelligste Blod". - Om Halses Død anføres i Thisted Kirkebog: "20. Nov. 1772 blev Capellan, velærværdige og vellærde Hr. Gregorius Halse lagt i Kirken under Fruentimmerstolene i den lille Gang næst oppe ved Bjerregaards Begravelse, døde den 12. hujus om Morgenen Kl. 7 slet. Han var ikkun sengeliggende paa sjetten Døgn, som det syntes af Sprinkler"⁴¹)

H. var ikke, som Wiberg angiver, to Gange gift⁴²).

Hans Hustru var Maren Hansted, f. 1732, d. Thisted 10. Decbr. 1805, begr. 18. Decbr.

En Datter: Christiane Conradine, hjdbt. 12. Juli 1770.

Laurits Høyberg (1773-86). F. Nykøbing Mors 1720, dbt. 4. Oktbr., S. af Anders Laursen Skomagere. Stud. Frederiksborg 1742, c. th. 26. Oktbr. 1754 (non.), virkede i adskillige Aar som Lærer i Norge og Danmark. Rkp. Thisted-Sp. Skinnerup 14. Jan. 1773, ord. 17. Marts. Han omtales som "lidt særindet og aandelig svag"⁴³). 1786 væltede han med en Vogn i Skinnerup og kom saa meget til Skade, at han maatte tage sin Afsked. Han blev med sin Hustru boende i Thisted efter Afskeden. D. Thisted 15. Aug. 1795, begr. 24. Aug. og lagt Syd for Kirken.

G. København 2. Juli 1773 m. Allette⁴⁴) Clausdatter, f. Christianshavn, dbt. Vor Frelser Kirke 21. Aug. 1726. Dt. af Sejmager, sen. tillige Stadskaptajn Claus Jensen og Barbara Marie Wassendunck (eller Wesendunck), Enke efter Rkp. Asminderød-Grønholt-Fredensborg Peder Flesborg (d. 1766). A. C. overlevede sin Mand med en Maaned, d. Thisted 18. Septbr. 1795.

Andreas Christian Revelius (1786-91). F. 1. April 1751, S. af Haarskærer i Viborg Henrik Relfsen (Revel), Stud. Viborg 1770, c. th. 17. April 1782 (non.), Hører Aalborg Latinskole 1782. I Aalborg paatog han sig at give fri Undervisning til den fattige Bondekarl Jeppe Schmidt fra Skjoldborg; denne blev senere en berømt Læge og Optiker. - Pers. Kap. Aaby v. Aalborg 24. Septbr. 1784, ord. 6. Okt. s. A., Rkp. Thisted-Sp. Skinnerup 22. Septbr. 1786, Sp. Flade-Draaby 9. Septbr. 1791, Afsked 25. Oktbr. 1805, d. Nykøbing Mors 8. April 1816.

³⁴ Wiberg meddeler fejlagtigt, at Bodil Marie Stampe indgik andet Ægteskab med Provst Peder Knudsen Riber, Vandet.

³⁵ Hist. Aarb. f. Thisted Amt " 1920, S. 130.

³⁶ Sprinkler er sandsynligvis identisk med Plettyfys. En Sprinklerepidemi gik paa den Tid over Egnen.

³⁷ Sødborg i "Thisted Amts Tidende" 1930, Nr. 262.

³⁸ Pietist.

³⁹ Kgl. Bibliotek.

⁴⁰ Herlufsholms Bibliotek.

⁴¹ Jfr. Epidemien.

⁴² Gejstlig Skifteprotokol f. Hundborg Herred.

⁴³ Optegnelser i Embedets Arkiv, forf. af Peder Mikkelsen Skinnerup, f. Skinnerup 1778, Sp. Rær 1817-33.

⁴⁴ Ikke Mette, som Wiberg skriver.

R. mindedes fra sin Thisted-Tid som "en særdeles velbegavet Mand baade som Prædikant og Sanger. Man fortæller, at han for Alteret i Thisted kunde messe saa højt, at det kunde høres tydeligen ned paa Torvet"⁴⁵). Samme Meddeler kan imidlertid ogsaa fortælle, at da R. allerede 1805 tog sin Afsked, skyldtes det Svaghed som Følge af Drikfældighed, men følger mildnende til: "Den særdeles Opmærksomhed, som han skænkede mig i min Barndom, gjør stedse hans Minde kjært for mig". Efter Afskeden opholdt R. sig først nogle Aar i Præstegaarden i Flade og flyttede siden med sin Hustru til Nykøbing.

G. 12. Okt. 1792 m. Kirstine Høyer, f. Vejerslev 8. Decbr. 1760. Dt. af Provst, Sp. Haring-Stagstrup Jesper Hansen Høyer og Ellen Marcusdatter Alsing.

En Søn: Jesper Høyer, f. 29. Juli 1793, d. som Købmand i Thisted 26. Septbr. 1844.

Peder Simonsen (1791-98). F. Ødis 12. August 1756, S. af Bonde Simon Jepsen og Else Pedersdatter. Før han begyndte at studere, var han Skoleholder i syv Aar. Stud. Haderslev 1783, c. th. 15. Juli 1790 (haud), Rkp. Thisted-Sp. Skinnerup 9. Septbr. 1791, ord. 23. Novbr., Sp. Toftlund 24. April 1798, d. Toftlund 9. Septbr. 1822, begr. 17. Septbr.

Hans Virksomhed i Thisted omtales med følgende Ord: "Peder Simonsen var en retsindig og god Mand, men ingenlunde talentfuld, hverken som Prædikant eller i andre Henseender"⁴⁶).

G. Hoptrup 23. April 1793 m. Christine Sophie Wonsild, f. Fjekstrup 25. Decbr. 1766, Dt. af Degn i Hoptrup Niels Jensen Wonsild og Inger Mathiasdatter, d. Tønder 3. Maj 1828.

Børn:

Inger Elisabeth, f. 26. Febr. 1794.

Georg Jacob, f. 2. Septbr. 1795.

Nicolaj Peter, f. 6. April 1800.

Johannes Matthias, f. 2. Novbr. 1802.

Cathrina Margaretha, f. 9. Maj 1805.

Nicoline Benedicta, f. 21. Septbr. 1807.

*Knud Aagaard*⁴⁷) (1798-99). F. Skindborg Lykke, Kolding, 22. Marts 1769, S. af Gartner Svend Madsen Aagaard og Dorothea Lauritsen. Stud. Kolding 1789, c. th. 30. April 1794 (laud), Alumne Ehlers Kollegium Sept. 1794, Rkp. Thisted-Sp. Skinnerup 27. April 1798, Sp. Skjoldborg-Kallerup 29. Novbr. 1799, Sp. Agerskov 28. Febr. 1806, R. af Db. 1817, Provst for Tørningslev Provsti 28. Jan. 1829, d. Agerskov 27. Febr. 1838.

Aagaard har ydet en fortjenstfuld Indsats som Forfatter af topografiske og lokalhistoriske Værker: "Physisk, oeconomisk og topografisk Beskrivelse over Thy" (1802), "Et Par Ord om Fattigvæsenet paa Landet" (1804) vidner om social Interesse, "Vejledning ved en Gaards Drift i Hedeegne" (1811) og "Beskrivelse over Tørning Lehn" (1815). I sidstnævnte Skrift, som er Aa.s Hovedværk, tales stærkt det danske Sprog Sag. Desuden skrev Aa. flere Afhandlinger af moralsk-religiøs Karakter, bl. a. "Christelig Haandbog for Quindekønnet af alle Stænder" (1827).

I kristelig Henseende var Aa. Rationalist; typisk i saa Henseende er hans Udtalelser i Dagbogen⁴⁸): "Med Tilfredshed seer jeg tilbage paa den gjennemløbne Bane. Med Taknemmelighed erkjender jeg Forsynets Førelse med mig. Vel har ogsaa jeg smagt Livets Bitterhed; men jeg føler dog, at jeg har været lykkelig. Selv Trængsler have tilbageholdt mig fra Ondt, været Beskjærmelse for min Dyd og gjort mig skikket til at nyde større Lykke. Fra Ungdommen har jeg stedse været stille og alvorlig. Støjende og vilde Glæder har jeg aldrig fundet Behag i. Undertiden kunde vel Hidsighed og Vrede henrive mig, dog var jeg temmelig Herre over alle Lidenskaber. Denne Alvorlighed og Adstadighed, forenet med en vis Blidhed, som var et Arvegods efter min Moder, og et sædeligt Forhold har forskaffet mig almindelig Yndest."

G. København 27. Juli 1796 med Karine Sophie Schrøder, f. Rossouw, - Enke efter Revisor i Generalpostamtet Peter Schrøder -, f. København 13. April 1754, Dt. af Bagermester Joachim Henrik Rossouw og Margrethe Brandt. - D. Skjoldborg 14. Septbr. 1804.

G.² 12. Oktbr. 1805 m. Ingeborg Schack, f. Harrisgaard, Brede, 10. Febr. 1772, Dt. af Gaardejer sen. Godsejer Niels Nielsen Schack og Ancke Christiane Beyer; d. Agerskov 19. Septbr. 1838.

Børn:

Niels Schack, f. 14. April 1807, d. 26. Juni 1808.

Karine Ansine Sophia Schack; f. 5. April 1809.

Nicolina Dorthea Schack, f. 15. April 1811.

Niels Schack, f. 12. Juli 1813.

Søren Kabell (1799-1810). F. Aarhus 12. Maj 1771, S. af Skomagermester og Stadstambour Christopher Sørensen Kabell og Martha Hansdatter Müller. Stud. Aarhus 1790, c. th. 20. Jan. 1795 (laud), Rkp. Thisted-Sp. Skinnerup 29. Novbr. 1799, Sp. Skyum-Hørdum 30. Marts 1810, Sp. St. Hans og St. Olai, Hjørring, samt Provst Vennebjerg Hd.s Provsti 1. Septbr. 1824, Medlem af Hjørring Amtsraad 1842, R. af Db. 1849. Han opnaede at blive "Jubellærer", idet han virkede til 20. Novbr. 1850; efter sin Afsked flyttede han til Aalborg, hvor han døde 30. Maj 1854, begr. i Hjørring.

K. karakteriseres⁴⁹) som "højest original og kraftig, men brav, almindelig agtet og yndet". - Udg. "Jubeltale" (1802).

G. 4. Juni 1800 m. Nicolette Andriette Toft, f. Ullerupgaard, Sennels, 2. Febr. 1779, Dt. af Cancelliraad, Proprietær Nicolai Toft og Barbara Agnete Brorson⁵⁰).

Børn⁵¹):

Nicolai Toft, f. 1801, d. 1849, Ejer af Hæstrupgaard, Børglum Hd.; g.¹ m. Helmiche Wilsbech af Sejlstrupgaard; g.² m. Agathe Christine Marie Toft⁵²).

Christopher, f. 1803, d. 1835, cand. theol., ugift.

Martin, f. 1805, Købmand i Lønstrup, g. m. Amalie Høyer.

Agathe Marie, f. 1807, g. m. Amtsfuldmægtig Jacob Lund Hestbech.

⁴⁸ Knud Fabritius: Sønerrjyllands Historie" IV, S. 35.

⁴⁹ Wiberg.

⁵⁰ "Hist. Aarb. f. Thisted Amt" 1942, S. 218.

⁵¹ Klitgaard: "Hjørring Bys Historie", S. 324.

⁵² "Hist. Aarb. f. Thisted Amt" 1942, S. 230f.

⁴⁵ Peder Mikkelsen Skinnerups Optegnelser.

⁴⁶ Som note 46.

⁴⁷ "Sønderjyske Aarbøger" 1938, S. 133 ff.

Birgitte Laura Andrea, f. 1809, g. m. Peter Lassen til Rønnovsholm.

Petrus, f. 1810, Sp. Nestelsø-Mogenstrup, g. m. Christiane Kirstine Henriette Brinck-Seidelin.

Severine, f. 1815, d. 1854, g. m. Kammerraad Schou til Høstemark.

Lauritze, f. 1818, g. m. P. L. Benthin til Bjørnkjær.

Peter Nielsen Brandt (1810-26). F. Holbæk, Randers Amt, 21. Decbr. 1770, S. af Degn Niels Ostensen Brandt og Else Pedersdatter Krüger. - B.s Ungdoms aar var meget omskiftelige; først var han i Snedkerlære, kom siden til Søs, var ogsaa en Tid ved Handelen, 1788 kom han i Randers Latinskole, Stud. 1793 (Udmærkelse), c. th. 23. Oktbr. 1797 (laud), Huslærer. - Pers. Kap. Asfærg-Faarup 23. April 1802, ord. 27. Septbr., pers. Kap. Urlev-Stenderup 14. Decbr. 1804, pers. Kap. Ebeltoft 1808. Rkp. Thisted-Sp. Skinnerup 31. Aug. 1810, Sp. Ringkøbing 11. Aug. 1826, Provst, Afsked 20. September 1839, d. København 24. Febr. 1844.

I Thisted oprettede og ledede B. "et lærdt Undervisningsinstitut" i sit eget Hjem⁵³). Et Vidnesbyrd om hans Interesse for Undervisning er ogsaa hans "Forklaring over og Oplysning i Regnekunsten. - En Haandbog for Ungdommen" (Fortalen dat. Thisted 24. Decbr. 1817).

Som emeritus boede han i København, hvor han af og til prædikede for en temmelig stor Tilhørerkreds. "I hans Væsen sporedes noget eget besynderligt og ugenert; beholdt ikke lidet af Manererne fra Drengearene, godmodig og jovialsk, men noget plump"⁵⁴).

G. København 24. Novbr. 1802 m. Cathrine Elisabeth Holmstrup, f. Kallundborg 4. Oktbr. 1772, Dt. af Vejermester og Overmaaler Friderich Holmstrup og Cathrine Mikkelsdatter, d. 21. Aug. 1822.

Børn:

Nicoline Christiane, f. 24. April 1810; endv, en Søn og en Datter.

*Hans Agerbek*⁵⁵) (1827-30). F. Skydebjerg 1. Febr. 1798, S. af Sp. Hans Adolph Agerbek og Birthe Marie Bachmann. Stud. 1816 (priv. dim.), c. th. 22. Juli 1822 (laud), pers. Kap. Vemmelev-Hemmeshøj 19. Marts 1823, ord. 16. April, Rkp. Thisted-Sp. Skinnerup 23. Febr. 1827, Sp. Brædstrup 5. Marts 1830, Sp. Espe-Vantinge 12. Febr. 1834, Sp. Ø. Hæsing-Hillerslev 30. Septbr. 1841, R. af. Db. 1867, d. Ø. Hæsing 13. Septbr. 1869.

Som ung var A. i kristelig Henseende Rationalist; men under et Ophold som Huslærer i Gamtofte Præstegaard fik han Forbindelse med den fromme Pastor Jens Hornsyld i Assens. Hvorved vantes A.s senere saa karakteristiske Kærlighed til Bibelen. Efter at have opnaaet Fribolig paa Regensen (1821) kastede han sig især over Bibelstudiet. Paa den Tid var han inde i en alvorlig Bodskamp. En afgørende Hjælp til Hvile i Troen paa Syndernes Forladelse fik han af Grundtvig. Endvidere fik i Vemmelev-Tiden Vennen, den nidkære Vækkelsesprædikant Pastor Johan Peter Østrup i Slagelse,

stor Betydning for ham. - I Thisted oprettede A. en fortrinlig Skole. Betydning fik ogsaa hans Konfirmationsundervisning. Forøvrigt var Forholdene i Thisted vanskelige; A. kaldte senere Byen for "Højskolen for Drukkenskab". Kirkegangen var meget ringe, og A.s varme og centralt kristelige Forkyndelse blev gennemgaaende mødt med LigeGYldighed. Kun ganske faa sluttede sig til ham, blandt dem Kristen Kolds Moder, som til Gengæld satte ham overordentlig højt. Besværet følte A. sig ved efter gammel Skik at skulle vandre fra Dør til Dør for at faa sit Offer⁵⁶). Formanden Brandt gik i sin Præstekjole; det vilde A. dog ikke. - 1829 stiftede A. sammen med fire Borgere "Sparekassen for Thisted Amt" og var Meddirektør til sin Afrejse fra Byen 1830. "I sine sidste to Embeder kom han i Berøring med de opvakte paa Fyn, af hvilke mange sluttede sig nær til ham. Han, der selv, vidste, hvad aandelig Nød vilde sige, kunde bedre end de fleste andre Præster finde sig i disse Folks Særheder og Ensidigheder, fordi han fandt hos dem en alvorlig og oprigtig Tro. Alt som Aarene gik, sluttede han sig mere og mere afgjort til Grundtvig. A. var en mild, stille Mand, utrættelig virksom i sit Embede"⁵⁷). Han har skrevet adskillige Salmer, bl. a. "Uforsagt, vær paa Vagt".

G. 20. April 1827 m. Marie Frisenberg, f. Gislingegaard 6. Febr. 1795, Dt. af Proprietær Johannes Frisenberg og Susanne Schwitzer, d. 1. Marts 1854.

Børn:

Susanne Helene, f. 10. Juni 1828.

Johannes Adolph, f. 16. Maj 1830, d. før 1834.

Zeuthen Euler Svitzer, f. 25. April 1832.

Hans Adolph, f. 14. Novbr. 1834, d. 1834.

Jacob Christian Formann (1830-31). F. Vaalse 18. Juli 1798, S. af Sp. Johan Henriksen Formann, og Sophie Henriette von Deurs. Stud. Herlufsholm 1818, c. th. 17. Juli 1826 (haud.), Huslærer Herslev Pgd. v. Roskilde 1827, Rkp. Thisted-Sp. Skinnerup 12. Maj 1830, ord. 8. Juli, inds. 5. Septbr., af Kommerceraad van Deurs til Frydendal kaldet til Sp. Skamstrup-Frydendal 24. Aug. 1831, Sp. Kundby 29. Juli 1835, Provst Merløse-Tvise Hdr.s Provsti 8. Oktbr. 1855, R. af Dbg. 1867, Afsked 1. Decbr. 1875, d. 9. Febr. 1879.

F. var i Thisted som Forgænger Agerbek Medlem af Direktionen for "Sparekassen for Thisted Amt". At han har været Rationalist, synes med al Tydelighed at fremgaa af det Vidnesbyrd, Biskop J. P. Mynster giver hans Prædiken efter Visitats i Kundby 1840⁵⁸): "Temmeligt overfladeligt. Meget om Naturen, Lidet om Historien, Mindre om Kristendommen. Han katechiserede godt. Af ældre var ikke mange til Stede. Ungdommen svarede godt". Vidnesbyrdet efter Visitats 1850 ligger paa samme Linje. F. har øjensynligt haft sin Styrke i Katekisation.

G. 12. Aug. 1830 m. Frederikke v. Deurs, f. Porsgrund, Norge, 4. Juli 1802, Dt. af Kommandørkaptein, Indrulleringschef for Norge Conrad Christopher v. Deurs og Birgitte Elisabeth Didrichsen, d. 6. Aug. 1867.

Børn:

Charlotte Marie, f. 5. Maj 1831, d. 2. Febr. 1849.

⁵³ Erslevs Forfatterleksikon I, S. 197.

⁵⁴ Wiberg.

⁵⁵ Fr. Nyegaard: "Danskeren" I 1888-89 og L. J. Koch: "Dansk biogr. Leksikon".

⁵⁶ Jfr. Spjelderups Indberetning 1690.

⁵⁷ L. J. Koch: "Dansk biogr. Leksikon".

⁵⁸ Bjørn Korerup: "J. P. Mynsters Visitatsbøger 1835-53" II, S. 153 f.

Birgitte Sophie Conradine, f. 5. Oktbr. 1833.
Jacob Friederich v. Deurs, f. 4. Jan. 1840.
Wilhelm Emil Julius, f. 13. Decbr. 1842.
Hendrik Abraham, f. 4. Juli 1844.

Johan Henrik Rosenkilde (1831-32). R. Rkp. Thisted-Sp. Skinnerup 16. Novbr. 1831, ord. Kbh. 18. Jan. 1832, men allerede 14. Marts 1832 Sp. V. Ulslev. R. naaede overhovedet ikke til Thisted, hvorfor Vita ikke anføres⁵⁹).

Marcus Raahauge (1832-38). F. Nakskov 30. Juni 1802, S. af Købmand Anders R. og Bodil Cathrine Macheprang. Stud. Nakskov 1821, c. th. 22. Juli 1826 (haud.), ca. 1½ Aar Huslærer paa Gammel Køgegaard, pers. Kap. Ø. Villing-Helstrup-Grensten 2. Juni 1828, ord. 28. Juli 1828, Rkp. Thisted-Sp. Skinnerup 15. Juni 1832, Sp. Tødsø-Erslev 25. Decbr. 1838, Sp. Lading-Faarup-Sabro 6. April 1852, d. 6. Juni 1871.

R. var en Fjende af de gudelige Forsamlinger. I Tødsø udbad han sig Lovens Bistand for at holde Peder Kjellerup Algreen ude af Sognet⁶⁰).

G. 10. Oktbr. m. Anna Ove, f. Vindum 28. Juli 1809, Dt. af Sp. Langaa-Vinge Niels O. og Kirstine Bay, d. 14. Marts 1873.

Børn:

Theodora Emanuella, f. 5. Oktbr. 1834.
Niels Ove, f. 11. Marts 1836.
Theophila Bolette Kirstine, f. 10. Juni 1840.
Agnethe Erhardine, f. 3. April 1842.
Alfred Andreas, f. 11. Oktbr. 1844.

Johan Peter Holst (1839-51). F. Roskilde 10. Decbr. 1803, S. af Divisionskirurg Christian H. og Vilhelmine Caroline Stein. Stud. Roskilde 1823, c. th. 10. Juli 1832 (haud.), pers. Kap. Ousted-Taaning 15. August 1837, ord. 7. November, Rkp. Thisted-Sp. Skinnerup 4. Juli 1839, Sp. Ringkøbing 4. Febr. 1851, R. af Dbg. 1865, Afsked 2. August 1875, d. 16. Decbr. 1881.

H. underviste som Førstelærer paa Borgerskolen (i en saakaldt Realklasse) i Religion, Matematik og Tysk i tre daglige Formiddagstimer. April 1843 ansøger han om for en aarlig Betaling af 320 Rdl. at overtage Undervisningen hele Dagen, d. v. s. i yderligere to Eftermiddagstimer. Dette blev dog ikke til noget⁶¹).

G. 11. Nov. 1839 m. Agnes Dorothea Ludovica Bernth, f. 1811, Dt. af Justitsraad, sen. Herredsfoged f. Voer og Nim Hdr. Laurits Andreas B. og Stephanía Lange.

Thomas Neergaard Wesenberg (1851-71). F. Kbh. 4. Aug. 1818, S. af Krigsraad Jacob Daniel W. og Anna Friis. Stud. Randers 1830, c. th. 3. Novbr. 1840 (laud.), Alumne paa Ehlers Koll., Lærer Kbh., Institutbestyrer Skanderborg, Rkp. Thisted-Sp. Skinnerup 13. April 1851, ord. Aalb. 4. Juni, Sp. Lading-Faarup-Sabro 17. Novbr. 1871, d. 31. Oktbr. 1884.

- Ugift.

Medl. af Thisted Byraad 1870, udtraadte Decbr. 1871 p. Gr. af Bortrejse. I "Thisted Amt savis" for 14. April 1871 bringes Referat af en Fest i Anl. af W.s 20 Aars Jubilæum som Præst i Thisted. Det er her især W.s Indsats i Byens borgerlige Liv, ikke hans rent præstelige Gerning, som fremhæves.

Herefter henvises til Elvius' Præstehistorie (1869-84) og Groshennigs Præstehistorie (1884-1911).

Marcus Andreas Dam (1872-80).
Ludvig Birkedal Husum (1880-86).
Wilhelm Deichmann Kjersgaard (1886-90).
Laurits Balslev Leth (1890-98).
Jeppe Petersen Jepsen (1898-1904).
Carl Christian Frederik Witter (1904-15).
Johan Christian Balslev (1915-17).
Jens Rasmus Johannes Jensen (1917-24).
Franz Eduard Georg Polke (1925-28).
Georg Peter Westh (1928-40).
Herluf Johannes Juul Sørensen (1940-

Forkortelser.

Begr.: begravet, c. th. cand, theol., dbt.: døbt, dtm.: dimitteret, Dt.: Datter, d.: død, f.: født, g. m.: giftmed, g2.: gift enden Gang, Hdr.: Herreder, inds.: indsat, Kap.: Kapellan, Kb.: Kirkebog, K. S.: Kirkehistoriske Samlinger, Mag.: Magister, ord.: ordineret, pers.: personel, priv.: privat, Rk.: Række, Rkp.: residerende Kapellan, S.: Søn, s. A.: samme Aar, Sp.: Sognepræst, Stud.: Student, udo.: udnævnt, Wiberg: Wibergs Præstehistorie I-III.

Idet jeg takker alle, der paa forskellig Maade har været mig behjælpelig under Udarbejdelsen af nærværende Præsterække, retter jeg en særlig Tak til Sognepræst *Aage Dahl*, Horsens, der venligst har givet mig Del i sine omfattende Samlinger til dansk Præstehistorie.

(Kilde: Historisk Årbog for Thisted amt 1944, side 61-90)

⁵⁹ sst. note 58 I, S. 32.

⁶⁰ Fr. Nyegaard: "P. K. Algreen og Provst J. K. Sørensens Levnedsløb", S. 96 f.

⁶¹ Byens Arkiv (meddelt v. P. L. Hald).